

Gospodarcze podsumowanie roku – co kryzys pandemiczny mówi o kondycji polskiej gospodarki?

Joanna Brancewicz

03.03.2021



Artykuł w skrócie:

- Pandemiczny kryzys dotknął wszystkich krajów świata i pokazał ekonomiczne fundamenty gospodarek krajowych. Walka z ekonomicznymi skutkami pandemii ma miejsce poprzez programy pomocowe koordynowane przez rządy i banki centralne.
- Polska nie uniknęła recesji, ale jej wrażliwość na ekonomiczne skutki pandemii pozostała ograniczona.
- Polską gospodarkę w 2020 r. cechowały: wysoki poziom produkcji przemysłowej i eksportu, niska stopa bezrobocia oraz relatywnie niski spadek PKB.

Kryzys pandemiczny – kryzys inny niż wszystkie

W porównaniu do globalnego kryzysu finansowego z 2008 roku kryzys spowodowany pandemią COVID-19 dotknął przede wszystkim realnej sfery gospodarki. **Jeszcze na początku marca 2020 roku wydawało się niemożliwym by epidemia, która pojawiła się w dalekim Wuhan, mogła doprowadzić do paraliżu całej światowej gospodarki.** Paraliż ten, choć już znacząco mniejszy, wciąż hamuje wyczekiwane odbicie.

Dla rządów i banków centralnych głównym celem walki z gospodarczymi skutkami pandemii było podtrzymanie gospodarek tak, aby w niedługim czasie po odmrożeniu możliwe było wejście na wzrostową trajektorię. Na szczęście polityka makroekonomiczna odrobiła lekcję z kryzysu w 2008 roku, gdzie działania monetarne i fiskalne przyszyły za późno. Zamrożona gospodarka otrzymała bezprecedensowy impuls fiskalno-monetarny.

Pakiety antykryzysowe w postaci dopłat, kredytów, luzowania danin publicznych czy gwarancji wraz z obniżkami stóp procentowych oraz programami skupów aktywów zahamowały spadek globalnego PKB. **Dodatkowo, reakcja gospodarki na kolejne fale zakażeń na koniec 2020 roku okazała się łagodniejsza, niż miało to miejsce na początku pandemii. Społeczeństwom udało się też zaadaptować do pandemicznej rzeczywistości.** Dużym wsparciem dla globalnej gospodarki jest również chiński popyt oraz niezakłócone funkcjonowanie globalnych łańcuchów wartości dodanej. A sam kryzys stał się bardziej kryzysem branż niż kryzysem całej gospodarki.

Polska – „kryzysowy mistrz Europy”?

Polska nie uniknęła recesji, ale jej wrażliwość na ekonomiczne skutki pandemiczne jest ograniczona. Dzieje się tak z kilku powodów: 1) relatywnie wysokiej skali ekspansji fiskalno-

monetarnej (ok 12% PKB), 2) zdywersyfikowanej oraz korzystnej struktury gospodarki, 3) konkurencyjności, 4) braku nierównowag makroekonomicznych. Polskiej gospodarce udało się obyć bez masowych bankructw oraz wzrostu bezrobocia.

PKB nabiera odporności?

Mimo to pandemia spowodowała, że PKB w 2020 roku po raz pierwszy od transformacji gospodarczej odnotowuje ujemny wynik. Według szacunków GUS spadek ten wynosił – 2,8% r/r (w tym samym czasie dla EU -7,4%). Główne załamanie wzrostu miało miejsce w II kwartale 2020 roku, gdzie PKB r/r spadło o 8,4%. **W kolejnych kwartałach zauważalny był wzrost gospodarczej odporności na skutki pandemii.**

Tabela 1. Realny PKB r/r

1Q20	2Q20	3Q20	4Q20
1,9%	-8,4%	-1,5%	-3,2%

Przemysł nie poddał się pandemii

Przemysł, jako sektor gospodarki, zdecydowanie zachował dobrą kondycję, szczególnie podczas drugiej fali pandemii. Poziom produkcji po grudniu znalazł się już na poziomie 2,9 % powyżej poziomu sprzed pandemii, a sama produkcja sprzedana podskoczyła o ponad 11% r/r.

Kolem zamachowym całego sektora przemysłowego jest przetwórstwo, wyroby elektroniczne i elektryczne. Pozytywnie na polski przemysł oddziałuje również dobra koniunktura w Azji (wzrost PKB Chin w IV kwartale w wys. 6,5% r/r) i dobra sytuacja przemysłu w Niemczech połączona z brakiem zamknięcia granic.

Boom w eksporcie

Końcówka roku pokazała zaś, że eksporterom udało się włączyć piąty bieg, stając się beneficjentem ożywienia globalnego handlu i działających bez zakłóceń łańcuchów wartości dodanej. Relacja Polski z rynkami zagranicznymi to obecnie dodatnie saldo w wys. 1,725 mld EUR (dane za listopad 2020 r.), zaś w ujęciu 12-miesięcznym nadwyżka ta stanowi około 3,7% PKB. Do wzrostu przyczynił się większy niż w 2019 roku eksport odbiorników telewizyjnych, baterii, urządzeń łączności bezprzewodowej, odzieży oraz części motoryzacyjnych.

Wolumeny wymiany towarowej odrobiły już straty pandemiczne. Należy jednak

zauważyć, że wolumeny wymiany usługowej nie odbudowały strat, w szczególności dotyczy to sektora turystycznego.

Podsumowując, Polska staje się gospodarką nadwyżkową, czemu sprzyja struktura PKB oraz mało importochłonny eksport.

Rynek pracy na „5”

Krajowy rynek pracy pozostał relatywnie odporny na skutki ekonomiczne pandemii. Głównym czynnikiem łagodzącym był efekt działania Tarcz Finansowych, gdzie oprócz wsparcia dla firm i przedsiębiorstw, wartym wspomnienia jest również m.in. dodatek solidarnościowy dla osób, które utraciły pracę w następstwie skutków pandemii. **Dodatkowo charakterystyką polskiego rynku pracy jest amortyzator w postaci tymczasowych pracowników zagranicznych oraz spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym.** Dzięki temu możliwe było uniknięcie masowego wzrostu osób bezrobotnych. Według szacunków Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 6,2% i wzrosła w ciągu roku o 1 pp.

EU(R)foria

Koniec roku to również przyjęcie budżetu EU na lata 2021-2027 w wys. 1,1 bln EUR i programu Next Generation EU, czyli pakietu odbudowy po COVID-19 w wys. 750 mld EUR. Fundusze z NGEU oznaczają dodatkową ekspansję fiskalną, gdyż wydatkowane środki będą finansowane poprzez zaciągnięcie długu przez Komisję Europejską w imieniu całej EU. Dług będzie spłacany dopiero po 2028 roku. Standardowy zaś budżet w odróżnieniu od pakietu odbudowy to redystrybucja polegająca na transferze środków od płatników do beneficjentów. Polska w ramach budżetu otrzyma około 100 mld EUR, a w ramach programu NGEU około 64 mld EUR (w tym 30 mld EUR będzie pochodziło z dotacji, a 34 mld EUR z tanich pożyczek). Zgodnie z szacunkami zespołu makroekonomicznego PKO Banku Polskiego łączny napływ funduszy EU na lata 2021-2027 będzie mógł wynieść ok. 3,1% PKB na każdy rok.

Polska ma się dobrze

Dla światowej gospodarki rok 2020 był rokiem zdecydowanie trudnym, a doświadczenie pandemii znacznie zmieniło sposób funkcjonowania społeczeństw. Jednakże trzeba zauważyć, że polska gospodarka na tle innych gospodarek narodowych zdecydowanie lepiej poradziła sobie ze skutkami lockdownów i obostrzeń administracyjnych, **zaś cała dekada 2010-2020 to**

jeden z najlepszych okresów w historii polskiej gospodarki. Poziom życia wg PKB to już 70% przeciętnej dla głównych gospodarek europejskich, a stopa bezrobocia jest już jedną z najniższych w EU. Te mocne fundamenty pozwalają oczekiwać na szybkie odbicie w 2021 roku, nawet powyżej 5% wzrostu PKB r/r.

O AUTORCE



Joanna Brancewicz. Absolwentka Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Stypendystka Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej DAAD. Pracowała jako konsultant dla sektora bankowego w globalnej firmie konsultingowej, obecnie jako ekspert ds. relacji z inwestorami w jednym z banków. Specjalizuje się w obszarach: funkcjonowanie sektora finansowego, w szczególności sektora bankowego, rynki kapitałowe

JEŻELI DOCENIASZ NASZĄ PRACĘ, DOŁĄCZ DO GRONA NASZYCH DARCZYŃCÓW!

Z otrzymanych funduszy sfinansujemy powstanie kolejnych publikacji.

Możliwość wsparcia to bezpośrednia wpłata na konto Instytutu Nowej Europy: 95 2530 0008
2090 1053 7214 0001 tytułem: „darowizna na cele statutowe”.